

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 1.000
Letna naročnina L. 2.000
Letna inozemstvo L. 3.000
Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XVI. - Štev. 18 (791)

Gorica - četrtek 30. aprila 1964 - Trst

Posamezna številka L. 40

Naš krščanski prvi maj

NA TRGU SV. PETRA L. 1955

Zamislimo se v 1. maj pred devetimi leti. Na današnji dan leta 1955 je bilo v Rimu vse živo. Delavci so prišli z vseh strani sveta, da se poklonijo Kristusovemu namestniku Piju XII. Različni so bili po govoricah, obleki, barvi kože, a zunanost vseh je bila preprosta, roke žuljave, a vsi so se čutili člani iste družine, kateri je Oče Bog.

Bili so delavci, pripadali so istemu stanu, kateremu so sovražniki božji hoteli dati pečat protiverske mržnje in sovražstva do Cerkev.

Bilo jih je nad 200.000. V strnjenih vrstah so se pomikali proti vatikanski baziliki. »Živel Kristus Delavec, živeli delavci, živel sv. oče!« — to so bili kliči, ki so tisto pomladansko sončno jutro pretresali ozračje. Dan, ki so ga nekateri zamislili kot dan sovraštva, hujškanja in divjanja zoper druge se je na Petrovem trgu spremenil v dan bratske ljubezni in vere v posmrtno življenje.

Ko se je prikazal sv. oče v beli obleki, vitez in dostojanstven, kot je to bilo dano samo Piju XII., je navdušenje množice postalo tako silno, da se je zdelo, kot da se je v gorah utrgal silen plaz in začel prodirati v dolino.

In že so se odrgale iz srede silne množice majhne skupine delavcev, da Kristusovega namestnika počastijo s proizvodi svojih rok. V veliki vdanosti so mu vidno ganjeni poklanjali to, kar so njihove roke naredile.

Nato se je dvignil sam sv. oče. Kot bi odrezal je prenehalo vzklikanje dvestotisočglave množice in nastala je grobna tišina. Zavnel je prodiren glas papeža Pija XII., ki je dejal:

PIJ XII. POSTAVI PRAZNIK SV. JOZEFA DELAVCA

»Mnogokrat je bilo že poudarjeno s tega mesta, da Cerkev ljubi delavski stan. Sicer ji to njeni nasprotniki zanikajo in trdijo, da je zagovornica in zaveznica brezvestnega kapitalizma. Toda resnica je druga. Ona ljubi iskreno vse, ki si morajo svoj vsakdanji kruh iskati v težkih okoliščinah. Cesar pa ne more dovoliti in ne bo Cerkev nikdar dovolila, je to, da bi delavec postal žrtev onih, ki bi ga radi odtrgali od Boga in zapeljali na pota, ki vodijo proč od večne sreče.«

Tako je govoril sv. oče. In da bi to srečanje z delavci imelo svoj spomenik v zgodovini Cerkev in človeštva, je dal praznik dela novo vsebino. Naznanil je delavski množici, da bo v bodoče 1. maj praznik sv. Jožefa Delavca in slavospev človeškemu delu, ki daje človeku vsakdanji kruh in mu služi nebesa.

Tako je nadaljeval Pij XII.:

»Danes je 1. maj, ki so si ga delavci izvolili za svoj dan. Kot Kristusov namestnik na zemlji slovesno izjavljamo, da delo zasluži vse spoštovanje, saj plemeniti človeka, istočasno pa daje ljudem pravice in nalaga dolžnosti, ki se jim nihče ne more izogniti. Samo krščansko pojmovanje dela lahko odstrani sovraštvo in nasilje vseh vrst ter prinese človeški družbi mir. Zato se nam zdi prav, da ravno na 1. maj proglasimo nov praznik sv. Jožefa Delavca, kajti prav ta skromni obrtnik iz Nazareta najlepše predstavlja, tako pred Bogom kot pred Cerkvijo, dostojanstvo dela, istočasno pa je tudi najuspešnejši zaščitnik vas in vaših družin pred Bogom in pred ljudmi.«

CEMU CASTIMO SV. JOZEFA DELAVCA

Novi praznik, ki ga je Pij XII. uvedel v cerkevno bogoslužje, nudi mnogo pobud in mnogo vsebine za vsakdanje življenje.

Kako lažje je govoriti o delu, če imamo pred očmi moža, ki je od mladih let delo pojmoval nadnaravno in z njim posvetil sebe in svojo družino.

Bil je sv. Jožef tesar. Težko življenje je imel. Mnogo trdega dela, mnogo naporov in stisk ekonomskega značaja. Poleg tega še težave, ki so nastale v zvezi z Jezusovim prihodom na svet: beg v Egipt, po-

vratek in skrb za vsakdanji kruh; kajti pri Jožefu je bila doma revščina. Sin božji je hotel tako, da bi vsi, ki težko živijo, našli v zgledu sv. Jožefa moč, tolažbo in voljo do življenja.

Namen tega praznika je vzbuditi v delavcih ljubezen do Kristusovega evangelija in zaupanje v njegov nauk; oblastnike pa opozoriti, naj skrbijo za socialno pravičnost v družbi. Praznik ima namen tudi odstraniti vsa zmotna načela o delu in o razmerju dela do kapitala, ki so kriva, da so današnji ljudje brez miru in do Boga in Cerkev nezaupljivi in uporni.

Nasproti vsem krivim naukom o delu je Cerkev postavila moža, ki je posebej ideja krščanske zamisli o delu: sv. Jožefa Delavca.

Toda praznik sv. Jožefa ni le visoka pesem veličini dela, ki sta ga v potu svojega obraza opravila božji Sin in njegov rednik sv. Jožef, je tudi opozorilo oblastnikom, naj se sklonijo do revnih in ponižanih. Tako pravi Pij XII.:

»Vsak dober kristjan bo delal na to, da se izdelajo dobri zakoni, pa tudi, da izginejo s površja zemlje prazne fraze ter varljive besede. Javno mnenje mora stalno obsojati one, ki zlorablajo svoj položaj na račun bližnjega.«

Pa ima praznik sv. Jožefa še eno poslanstvo: poudariti dostojanstvo dela samega. Sv. pismo pravi, da so mnogi Jezusa odklanjali samo iz razloga, ker je bil tesarjev sin.

Tudi danes še nekateri mislijo, da so nekatera dela nečastna; drugod pa nekateri ljudje nimajo dostopa do vodilnih mest.

Vsako pošteno delo je častno in prepričani moramo biti, da delavskim množicam more prinesiti pravo rešitev le Kristusov evangelij in nihče drugi. Kristus je tudi odrešenik dela in vsak, kdor se vsiljuje na to mesto, prinaša delavcu nesrečo in suženjstvo.

SLAVOSPEV JANEZA XXIII.

Pred tremi leti je na današnji dan papež Janez XXIII. takole govoril:

»O slavni oče sv. Jožef, ki si Jezusovo in Marijino dostojanstvo skrili pod ponižnim plaščem skromnega obrtnika in s svojim delom vzdrževal njuno življenje, štiti, te prosimo, s svojo ljubeznivo priprošnjo tudi nas, človeške otroke. Znane so ti stiske in trpljenje, saj si jih sam doživel od strani ljudi. Pomagaj, da zaradi zemskih skrbi ne bodo pozabili namena, zaradi katerega so bili od Boga ustvarjeni, in da se njihovih neumrljivih duš ne bo polastilo nezaupanje v božjo Previdnost. Daj, sv. Jožef, razumeti delavcem, kjer koli že so, bodisi na polju, bodisi v tovarnah, rudnikih, pisarnah, znanstvenih laboratorijih ali drugod, da nikdar niso sami, temveč da je z njimi Jezus, ki jih bo podpiral, jim brisal pot z obraza in lajšal tuge življenja. Nauči tudi nje, kot si znal ti, da se bo delo zanje spremenilo v vzvišeno sredstvo posvečenja.«

In da nas bo delo posvečevalo, je isti sv. oče obdaril z odpustki vse tiste, ki vsako jutro, tudi samo z mislijo, Bogu posvetijo delo in njegov napor, da si tako človek, ko služi vsakdanji kruh, gradi obenem z delom tudi večno srečo.

Tako delajmo vsak dan tudi mi vsi pod varstvom sv. Jožefa Delavca.

400-letnica rojstva Shakespearea

V Stratford-Upon-Avonu so dne 23. aprila praznovali 400-letnico rojstva Williama Shakespearea. Zbrali so se zastopniki iz 115 držav s svojimi zastavami in šli v sprejmu po mestu ter prisostvovali slovesnosti dviganja zastav. V cerkvi Trinity, kjer je pesnik pokopan, so položili vence na njegov grob. — Istega dne popoldne je edinburški vojvoda otvoril Shakespeareovo razstavo, nakar je sledila predstava prvega dela »Henrika Četrtega« v Shakespeareovem gledališču.

Komunistični sistem v krizi

Spor med Moskvo in Pekingom ni samo razrušil mita o ideološki monopolnosti komunističnega nauka, temveč je tudi razgalil v vsej svoji stvarnosti nemoč in nesposobnost komunističnega sistema, da bi zagotovil ljudem, nad katerimi izvaja svojo diktaturo, osnovne zahteve materialne eksistence. To je več ali manj vidno v vseh deželah, v katerih je na oblasti komunistični režim, od Pekinga do Kube. Ze samo dejstvo, da so se sovjetski voditelji s Hruščevom na čelu zavedli, da s komunističnim sistemom nekaj ni v redu, (in odtod njihovi napori, da nekoliko popravijo ter omilijo dosedanjo prakso), je v svetovnem komunističnem gibanju povzročilo pokanje. Začeli so se pojavljati dvomi in pri nekaterih celo prepričanje (čeprav tega javno ne morejo povedati) v nesposobnost komunizma kot gospodarskega sistema, da tekmuje z drugimi sistemi. In to še najmanj na gospodarskem področju, kjer se je izkazal zelo klavno. Po več kot štiridesetih letih je na primer komunizem v Rusiji res zaznamoval gotov napredek v industriji (za ceno velikih žrtev), toda v primerjavi z razvojem v zahodnih tako zvanih kapitalističnih deželah, kaj imajo sovjetski državljani praktično od tega napredka? Stanovanjska kriza je ena najbolj občutnih v Evropi, saj odpade v Sovjetski zvezi na vsakega prebivavca najmanjše prostorninsko povprečje (8 kvadratnih metrov). Po zakonu ne more nihče razpolagati z več kot 9 kv. metri. Po oceni strokovnjakov v Moskvi to povprečje še zdaleč ne presega 6 kv. metrov.

To je samo en primer. Lahko bi našli še druge. Ljudje morajo še vedno pogostokrat čakati v dolgih vrstah pred trgovinami z živili. Če bi se kaj takega dogajalo

pri nas, bi naši komunisti to razpili na štiri strani neba in zahtevali najmanj odstop vlade. Ker se pa to dogaja v komunističnih državah, lepo molčijo.

Kakšen polom pa je doživel kmetijstvo, je razvidno iz zadnjih besed Hruščeva, ki je v poročilu na osrednjem odboru KPSZ 24. t. m. dejal dobesedno: »Zdaj je treba v temeljih vse spremeniti v upravljanju kmetijske proizvodnje!«

20-LETNA ZAMUDA

Očividno je, da tako odkrito priznavanje nesposobnosti komunističnega sistema po državniku vodilne komunistične države ni moglo in ne more ostati brez posledic pri voditeljih ostalih vzhodnoevropskih držav, ki so po drugi svetovni vojni nasilno padle pod komunizem. V slabem gospodarskem stanju, v katero so zašle slepo sledče sovjetskemu komunizmu, vidijo upravičen razlog, da pregledajo svoje odnose do Sovjetske zveze. Tako je Poljska sicer obnovila pogodbo o prijateljstvu s Sovjetsko zvezo ter podprla Hruščevov predlog po sklicanju vrhunškega sestanka komunističnih partij, toda pod pogojem, da se kitajska partija ne izključi. Na Madžarsko pa je pohitel sam Hruščev, da popravi svoje grehe iz leta 1956. Najdlje pa so šli Romuni, ki ne marajo več poslušati sovjetskih nasvetov ter hočejo ustvariti blagostanje z lastnimi močmi in po svojih načrtih. Zaradi tega jih mnogi obtožujejo, da so potegnili s Kitajci. V resnici pa jim gre v tem trenutku samo za to, da ne dobi Sovjetska zveza pravice razglasiti, v kateri deželi se gradi pravi socializem. Ko bo ta pravica enkrat izpodbita, menijo Romuni, se lahko mirne duše vržemo na delo za obnovo narodnega go-

spodarstva ter za dvig življenjskega standarda, ki je za veliko večino državljanov ostal na predvojni višini. Zavedajo se, da so po zaslugi komunističnega sistema ostali za dvajset let nazaj. Zato ni čudno, če iščejo sedaj pot rešitve iz te zaostalosti.

MNENJE ITALIJANSKEGA NOVINARJA

Neki italijanski novinar takole opisuje svoje zadnje vtise iz Romunije: »V Beogradu sem vstopil na vlak za v Bukarešto ob pol štirih popoldne. To je tisti famozni balkanski vlak, ki rabi do romunske prestolnice eno popoldne in celo noč. Toda na tem vlaku sem bolje spoznal krizo romunskih komunistov kakor iz desetih političnih razgovorov.

Vlak sam je še vedno tisti izpred pol stoletja. Na raznih postajah se natlačiti s srbskimi in romunskimi kmeti, oblečenimi v raševino, ki daje pravo sliko balkanske množice, vdane v svojo usodo. S sabo vlačijo polne koše čebule. Komunizem ni v ničemer spremenil njihovega življenja. Na vsaki postaji isti prizor, dokler se leseni vagoni ne napolnijo z ljudmi in njihovimi čulami ter prašički. Dvajset let komunizma je šlo nezaznavno mimo. Šele na meji se opazijo prvi znaki komunističnega režima. Brž ko se vlak ustavi, ga obklopijo vojaki z brzostrelkami v rokah. Nihče ne sme izstopiti, niti da bi šel pit vodo. Država rabi vse sile za budnost in nadzorstvo.«

Bukarešta: mesto nudi pravo sliko dežele, ki jo je komunizem držal dvajset let v silni revščini. Vrsta do petdeset ljudi čaka pred trgovinami za krompir in meso. Zastavljavnice so polne dragocenih osebnih predmetov in pohištva. Komunisti v razgovoru sami priznavajo polom. Odtod mrzlična naglica, s katero hočejo nadoknaditi zamujena leta, ki gredo v desetletja. Polastila se jih je neugnana sla po blagostanju, ki jim ga komunizem ni prinesel. Zanje je dobra vsaka druga pot drugačna od dosedanje.«

V ZAČARANEM KROGU

Dejstvo je, da so se vzhodnoevropski sovjetski sateliti naveličali političnega in gospodarskega izkoriščanja svoje pokroviteljice. Kljub visokodonečim parolam o prenehanju izkoriščanja človeka po človeku, odnosno naroda po narodu v komunistični družbi, dejstva govore drugače. Razvoj gre svojo pot naprej. Nekaj časa (let) so vzhodne države potrpele, a sedaj očividno ne morejo več tako naprej. Komunistične timice so izhrojene. Rade bi prišle do blagostanja, ki ga komunizem obljublja in ki ga tako zvani kapitalizem otipljivo dosega v zahodnih državah. Da bi svoje in napake sistema opravičili, se skušajo osamosvojiti od Moskve. Upajo, da bo tako lažje šlo naprej. Toda tudi po tej poti ne bodo prišli daleč, ker za uspevanje gospodarstva ni dovolj spoznati in priznati napake, temveč je treba ustvariti ustrezne pogoje za njegovo rast. In ustvariti ustrezne pogoje se pravi odpraviti birokratske postopke, sprostiti politično in kulturno življenje, zainteresirati delavce pri delu itd. Vsega tega je bilo, kljub uradnemu kurzu destalinizacije, malo storjenega. Stara garda se krčevito oklepa oblasti in starih metod, da jo ohрани še naprej. Kako naj se v takih pogojih razvije novo gospodarstvo, ki ga želijo? Postavljeni so pred izbiro: ali omilijo politični režim (kar je pa tudi nekoliko tvegana zadeva za obstanek režima samega) ali gredo brezperspektivni bodočnosti naproti.

a. t.

Po sporazumu med ZDA in SZ

Sklep, ki so ga sprejele ZDA, Velika Britanija in Sovjetska zveza, da prostovoljno zmanjšajo proizvodnjo jedrskega materiala, je ugodno odjeknil v svetu. Bolj kot za razorožitveno dejanje gre za psihološko potezo, ki priča o vzdrževanju tesnih stikov med Vzhodom in Zahodom.

Zakaj Mindszenty ne popusti?

Madžarske komunistične oblasti se že dalj časa trudijo, da bi spravile s sveta zanje vse prej kot prijeten »Mindszentyjev slučaj«. Pripravljene so podeliti mu amnestijo, dovoliti mu odhod v Rim, toda vse to pod pogojem, da odide kardinal z madežem storjene krivde iz svoje dežele. Prav na to pa ne kardinal in ne Vatikan ne moreta pristati. Ne moreš biti amnestiran nečesa, kar nisi zagrešil. Zgle, da da je to jasno celo Hruščevu. Zato je baje ob ciliki zadnjega obiska na Madžarskem svetoval ministrskemu predsedniku Kadarju, naj bi se Mindszentyjev proces obnovil in kardinal krivde oprostil.

Kardinal Mindszenty trenutno za madžarsko Cerkev mnogo pomeni. Je simbol odpora in opora vsem duhovnikom, ki so Rimu zvesti in se nočejo udinjati rdečemu režimu.

Položaj katoliške Cerkev je namreč na Madžarskem mnogo bolj težaven kot si mi to moremo predstavljati. Cerkev trpi trenutno na treh težavah.

Prva je v tem, da ni bilo od leta 1948 nobenega škofovskega imenovanja več. Država si namreč lasti pravico, da imenuje škofove ona. Ker Cerkev, kot je jasno, na to ne pristane, ostajajo škofovski sedeži nezasedeni.

Druga težava je v tem, da še preostali škofove svojega poslanstva praktično ne morejo vršiti, ker so odvisni od vladnega komisarja za cerkvene zadeve — je to bivši zidar —, brez katerega dovoljenja ne sme biti nastavljen noben duhovnik v dušnem pastirstvu.

Tretja težava, in to ne najmanjša, so pa tako imenovani »mirovni duhovniki«. So to duhovniki-odpadniki, ki se jih režim poslužuje, da pred svetom dajejo izjave o verski svobodi na Madžarskem in delajo vtis, da je z vero in bogočastjem vse v redu.

Poleg tega obstoja še ena težava: trenutno ni na Madžarskem ene cerkvene osebnosti, ki bi imela slično moč značaja in krepko voljo kot kardinal Mindszenty. Praktično kardinal nima koga, ki bi ga nadomestil. Rdeči režim je znal tekom 15 let poskrbeti, da je odstranil in onemogočil vse sposobne duhovnike, ki bi mogli kasneje v razvoju Cerkev kaj pomeniti.

Madžarska vlada dobro ve, kolikega pomena je kardinal Mindszenty za moralno držo katoličanov, dokler je še v deželi. Njegova navzočnost je neprestana obtožba zoper režim. Zato bi se ga rada znebila na vsak način. Zato se tudi pogaja z Vatikanom. Vatikan pa zahteva kot predpogoj, da se kardinal pokliče v Rim, da se Cerkvi vrne pravica imenovanja novih škofov in se škofom spet zagotovi neodvisnost v upravljanju škofij. Če bo prišlo do tega, potem bo trpeči kardinal moral dovesti še eno — morda največjo žrtev svojega življenja — zapustiti svojo ljubljeno domovino. A krepila ga bo zavest, da njegova žrtev ni bila zaman in da je odprta Cerkvi možnost, da mu iz vrste novih, svobodno imenovanih škofov najde vrednega naslednika.

Nadžkofova beseda

O TREH ZADEVAH, KI SE TIČEJO NAS VSEH

Prvi maj je v bogoslužju posvečen sv. Jožefu-Delavcu, kar lepo sovpadaja s praznikom dela, da bi tako prav domelil njegov duhovni in socialni značaj.

Liturgični praznik sv. Jožefa-Delavca je bil prav zato uveden, da bi dali priložnost delu krščanski pečat.

Ob tej priložnosti pošiljam svoj pozdrav vsem delavcem našega nadškofije, ki sem jih do zdaj z veseljem srečal v približno 70 podjetjih ob obiskih pred in po veliki noči, ko sem zanje in med njimi opravljal daritev sv. maše.

Zelim jim, da bi našli povsod največje razumevanje ter da bi z drugimi proizvajalnimi silami ustvarjali moralni in socialni napredek naše skupnosti.

Pozdravi in voščila dodajam vabilo, da bi v krščanskem duhu praznovali praznik prvega maja, da bi tako vsi delali za skupno blaginjo vseh.

Dne 10. maja bodo pri nas deželne volitve. To je gotovo važna zadeva za vsa dežela in tudi za Goriško. Pustiti moramo zato ob strani vsa osebna gledanja glede te nove ustanove.

Dežela je postala dejstvo in treba je, da se vsak v njej zaveda svoje odgovornosti.

Dovolite mi, da vam svetujem, da gledate na ta novi organizem z vsem zaupanjem, prepričani, da njegov obstoj in rast zavisita v veliki meri od nas vseh.

V deželi lahko najdemo svojo rešitev vsa pereča vprašanja naših obmejnih krajev, ki morajo zagotoviti prebivalstvu blagostanje in mirno sožitje.

Naša dežela je bogata in navadna, ki izhajajo iz verskih izročil. Treba jih je ne le ohraniti, ampak vključiti v nove čase, da bodo na vseh poljih življenja obrabile svoj sad.

Upam, da ni težko doumeti dolžnost vsakega v tej zadevi. Rad bi samo povabil vse, da volilno dolžnost izpolnijo z mirno vestjo in zaupanjem ter zavestjo odgovornosti.

Mesec maj vabi krščansko ljudstvo tudi k posebnemu češčenju Matere božje. Rad bi naprosil vse duhovnike, da izrabijo to priložnost in pojasnijo vernikom misli iz postnega pastirskega pisma o bogoslužju napisanega na podlagi smernic zadnjega vesoljnega cerkvenega zbora.

Majniška pobožnost je lepa prilika, da se vernikom pojasni, kako naj se aktivno soudeležujejo svetih obredov zlasti pri daritvi sv. maše, saj bo v kratkem v bogoslužju uvedena raba domačega jezika.

Z voščilom bogatih milosti od zgoraj vas vse blagosloviljam.

Gorica, 26. aprila 1964

† ANDREJ, nadškof

Tako se maščujejo resnični kristjani

Dne 2. aprila 1944 so nemške SS-čete v vasi Ascq, blizu mesta Lille v Severni Franciji, v povračilo za neko partizansko akcijo pobile 86 moških, starih od 14 do 70 let. Po vojni je francoskim oblastem uspelo odkriti odgovorne osebe tega strašnega zločina in jih postaviti pred sodišče. Vse so bile obsojene na smrt. Toda vdove in matere teh nedolžnih žrtev so zaprosile tedanjega francoskega predsednika republike Cotyja, naj morivce pomilosti, češ da vabi krščanska vera k odpuščanju in ne pa k maščevanju. Ganjen od te velikodušnosti je predsednik Coty prošnji ustregel in krivce pomilostil.

Ob 20-letnici tega krvavega dogodka so eklezijski preostali prebivalci vasi Ascq obiskali sv. očeta. Svojemu romanju so dali naslov: »Pot odpuščanja, edinosti in pomirjenja«. Sv. oče Pavel VI. jih je sprejel v posebni avdienci in jim dejal: »Blagor vam, ki ste znali spremeniti sovraštvo v ljubezen, željo po maščevanju v odpuščanje, vojno v mir. Dokazali ste s tem, da pravilno doumevate Kristusov duh, ki »ko je bil zasramovan, ni sramotil, ko je trpel, ni pretil, temveč je vse prepuščal Njemu, ki pravično sodi« (1 Petr 2, 23). Sreča duše ni v uresničenju starozavezne načela: »zob za zob, oko za oko«, temveč v pripravljenosti, da preliho kri po Kristusovem zgledu uporabi za spravo in bratski objem.«

Papež Pavel VI.

v Sikstinski kapeli

V nedeljo 19. aprila je sv. oče Pavel VI. v Sikstinski kapeli opravil sv. mašo v okviru proslave 400-letnice Michelangelove smrti, ki je v tej kapeli naslikal prizore stare zaveze. Slavnostni govor o velikem umetniku je imel msgr. Fallani, ki je poudaril veliko ustvarjalno delo slikarja. Michelangelo nam je jasno pokazal v svojih kipih in slikah, kako velika in globoka je bila njegova vera.

3. maja — dan bolnih otrok

Po vsej Italiji bodo v nedeljo 3. maja obhajali dan bolnih otrok. S to lepo iniciativo hočejo organizatorji poudariti velik pomen trpljenja, zlasti ko gre za trpljenje malih, ki so najbolj nedolžne in Bogu najbolj prijetne žrtve in kot take s svojim vdanim trpljenjem najbolj rešujejo svet.

Sveta Cerkev priporoča, naj bi se mali trpni dobro pripravili na to njihovo nedeljo, ne samo bolniki po bolnišnicah, kjer je taka priprava lažja, temveč še posebno tisti, ki ležijo po domovih in so čestokrat od vseh pozabljeni. Naj ne bo zgubljeno toliko dragoceno trpljenje!

Sv. oče Pavel VI.

o svetovni razstavi v New Yorku

V listini, s katero je papež Pavel VI. imenoval kardinala Marcello za svojega legata pri otvoritvi vatikanskega paviljona na newyorški svetovni razstavi, sveti oče najprej poudarja važnost te velike mednarodne razstave, ki ima namen poudariti, naj bi države opustile svojo rivaliteto, napačnost in sumničnosta ter se s plemenitim naporom trudile zgraditi in braniti to, kar je v korist in v dobro mirnemu življenju in človeški družbi. Vatikanski paviljon na tej razstavi bo nudil obiskovalcem vpogled v Kristusovo življenje, prikazano v umetniških delih, in številna sredstva, ki jih Cerkev uporablja za širjenje svojega nauka. Prikazal bo ustanovitve in karitativno delavnost Cerkve, njeno posvečevalno uspešnost, ki jo razvija po vsej zemlji, dalje raznovrstno cerkveno opremo, ki je namenjena božjemu češčenju, ter številne druge strani svojega delovanja, ki so vredne, da jih vsi spoznajo. Se posebej pa bodo obiskovalci lahko občudovali kip Pietà, ki predstavlja Mater božjo, ko drži v naročju svojega mrtvega Sina. S tem delom, ki vzbuja v vseh veliko ganotje in naj jih povede v svet vere, je Michelangelo prekosil samega sebe.

Sv. oče o svobodi obveščanja

Nedavno je sv. oče Pavel VI. sprejel udeležence seminarja Združenih narodov, ki so bili razpravljali o svobodi obveščanja. Papež jim je govoril o ciljih informacije. »Da izpolnite svojo nalogo v družbi, morajo biti vaše vesti,« tako je dejal papež, »na resnico oprte in pošteno ter morajo zvesto podajati dejstva in dogodke; zato morate biti kot informatorji vedno objektivni. To vaše delo pa morate sami omejiti z mejami, ki jih zahteva višje dobro. Vedno morate na primer spoštovati pravico drugih do njihove časti, ugleda in se izogniti podajanju stvari iz njihovega zasebnega življenja.« Papež je nato poudaril, koliko se greši prav pri teh dveh točkah! Nato je sv. oče omenil skrb Cerkve za versko svobodo, o kateri bodo gotovo tudi koncilski očetje podali slovesno izjavo.

Delavsko romanje v Marijino Celje

Od 1. do 3. maja se bo vršilo v Marijino svetišče v Mariazell v Avstriji veliko romanje avstrijskih delavcev in mladine, ki jih bosta vodila dunajski kardinal dr. Koenig in salzburški nadškof dr. Rohrercher. V soboto 2. maja bo daroval zanje slovesno pontifikalno sveto mašo kardinal Wiszynsky, primas poljske in varšavske nadškof, ki bo nekaj dni gost kardinala Koeniga.

IVAN AVSENEK

Petinsedemdeset letnik

28. aprila letos je minilo 75 let, kar je bil v vasi Vrhnje, župnija Mošnje v neposredni sosesčini božje poti Marije Pomocnice na Brezjah rojen Ivan Avsenek, najvplivnejši gospodarstvenik, najmočnejši poznavalec gospodarskih in finančnih vprašanj Slovenije in eden najpomembnejših javnih družbenih delavcev med Slovenci v dobi Jugoslavije med dvema svetovnima vojnama. Po drugi vojni živi v Clevelandu in je med razseljenimi Slovenci znan in visoko cenjen po svojih izredno zanimivih in temeljitih uvodnikih, ki jih piše kot član uredništva Ameriške Demovine, in po razpravah, ki jih je napisal v Zborniku Svobodne Slovenije o razvoju socialnogospodarskega in političnega življenja v domovini pod komunistično vlado.

Mladi Avsenek je končal klasično gimnazijo v Ljubljani, trgovsko akademijo pa na Dunaju leta 1910. Takoj po končani šoli je vstopil v službo Jadranske banke v Trstu, a je tam ostal komaj eno leto, kajti že v teku leta 1911 je odšel v Rostov na Donu v Rusiji kot podpredsednik Mednarodne spedijske družbe, ki je imela svoj glavni urad v Parizu in opravljal trgovske posle — predvsem žitne — med Rusijo in Francijo.

V Rusiji je živel in delal v glavnem v Rostovu, Teodosiji in Odesi. Po službenih in zasebnih opravkih pa je prepotoval velik del evropske Rusije in se mudil po več tednov ali mesecev v Novosibirskem, Taganrogu, Moskvi in drugih mestih.

Tako se je zgodilo, da ga je prva svetovna vojna zajela v Rusiji. Postal je civilni vojni ujetnik, pa se osvobodil in nadaljeval svoje delo pri francoski tvrdki, kolikor je bilo med vojno sploh mogoče, obenem pa delal tudi za švicarsko podjetje, ki je imelo svoj glavni urad v Zenevi. Doživel in preživel je torej predvojne razmere carske Rusije, življenje med vojno, revolucijske težave, homatije in tragedije krvavih uporov ter končno zmago boljševikov. Posrečilo se mu je, da se je po vojni rešil Rusije in se je v letu 1918 iz Moskve odpeljal preko Poljske in dežel srednje Evrope v Slovenijo.

Takrat je bila Srednja Evropa še vsa v posledicah razpadanja Avstro-Ogrske. Trgovskoprometne razmere so bile na psu. Avsenek je takoj po prihodu domov svoje izkušnje, ki jih je bil nabral na težavni poti od severa na jug Srednje Evrope, dal na razpolago slovenski Narodni vladi, ki je v tistih zmedenih razmerah iskala pota in sredstva, kako preprečiti nastop pomanjkanja v Sloveniji. Pod firmo Žitnega zavoda v Ljubljani je Avsenek osebno organiziral transporte tovornih vlakov iz Poljske in Češke v Slovenijo in s tem bistveno pripomogel, da v Sloveniji ni nastopilo nobeno resno pomanjkanje življenjskih potrebščin.

Leta 1923 je Ivan Avsenek vstopil v trgovsko družbo Zabret Co. d. o. z. o. z. Britof pri Kranju, ki izdeluje in prodaja laneno olje. Od tedaj dalje je oljarska industrija in trgovina ostala njegov poklicni posel. Ze leta 1926 je postal poslovodja Združenih oljarn in od tedaj veljal kot vodilna in gonilna sila industrije kraljevske Jugoslavije.

Hitro se je po Ljubljani in Sloveniji zvedelo, da je Avsenek živ leksikon v gospodarskih in finančnih vprašanjih. Brž je postalo pravilo, da je treba v kočljivih in zamotanih vprašanjih vprašati Avseneka za svet. Postal je znan kot eden redkih, če ne edini, ki je že na vse zgodaj vsak dan poznal borzno poročilo lista New York Times. Prvi močje v podjetjih so iskali njegovega sodelovanja. Postal je član uprave Trboveljske premovalne družbe in dolge vrste manjših podjetij, član uprave Trgovske, Obrtniške in Industrijske zbornice v Ljubljani, član uprave Ljubljanske borze, uprave Pokojninskega zavoda v Ljubljani in Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, član Banovinskega sveta Dravske banovine, predsednik Kranjske hranilnice ter član izvršnega odbora Narodne banke Jugoslavije.

S tem pa nismo niti približno omenili vseh ustanov in zavodov, pri katerih je Avsenek sodeloval. Vsaj po letu 1935 ni bilo več sporno, da slovenska podjetnost dotlej ni imela še nikoli tako izvrstnega zastopnika in zagovornika kot je bil on. V svojstvu predsednika Kranjske hranilnice je bil glavni podpornik gospodarskih podjetnosti in obnov, ki jih je izvajal ban dr. Marko Natlačen, kot vodilni slovenski zastopnik v upravi Narodne banke Jugoslavije pa je poskrbel, da je slovensko gospodarstvo dobilo od tam vse, kar mu je po pravici šlo. Zopet je bil pred drugo

svetovno vojno rešitelj, ko je dal pobudo, da je banovina ustanovila »Prevoče«, in oskrbel potrebne kredite, da se je Slovenija neposredno pred napadom Hitler-Mussolinijevih sil in okupacijo založila z žitom in živili ter mogla preživeti prelom javne uprave brez občutnega pomanjkanja.

Leta 1927 je Avsenek zastopal Jugoslavijo pri gospodarskih pogajanjih v Zenevi, leta 1940 pa pri pogajanjih za sklenitev trgovske pogodbe v Moskvi.

Kljub temu da je navadnemu smrtniku nerazumljivo, kako je mogel ta mož biti v gospodarstvu tako mnogostransko zaposlen in povsod izpolnjevati svojo nalogo v najvišji meri, še s tem samim pomembnosti Avseneka niti na pol nismo označili. Gospodarstvo mu je bilo sredstvo, nujno sredstvo za napredek narodne družbe. Z isto vnemo kot v gospodarstvu je delal v ustanovah, ki so služile napredku kulture. Spet je mogoče omeniti samo nekatere: bil je član uprave Nove založbe, član konzorcija, ki je izdajal dnevnik »Slovenec«, aktiven član Leonove družbe, bil je med snavatelji za izdajo Slovenskega biografskega leksikona (kjer je izposloval, da o njem samem leksikonu ni omenil nobene besede), med začetniki za gradnjo Stadijona v Ljubljani, sodelavec in podpornik neštetihih združenih ustanov tja do malega Akademskega doma na Miklošičevi cesti, ki je dajal stroho katoliškim akademskim društvom in nekaj časa tudi Zadrudni šoli za kmetske fante. V pripravljanih odborih za Katoliške shode je Avsenek nosil skrb financiranja kot blagajnik teh odborov. Slovenski umetniki so imeli v Avseneku svojega stalnega in zanesljivega mecena. Ne le da je sam dajal, da je njegov dom znotraj izgledal kot umetnostna razstava, tudi vse svoje funkcije je uporabil, da so podjetja dajala svoj obulus za umetniško ustvarjanje.

Iz trdih in tesnih razmer je izšel, težko se je prebijal v studentovskih letih in nikdar ni pozabil delovnega človeka. Naj bo pred zbori podjetnikov ali pred delavskimi delegati je enako vztrajno branil pravice delavca in uslužbenca pred vsakršnim izkoriščanjem. Po težkih razpravah o kakem načrtu delavske zakonodaje ali kake druge ureditve ga je bilo pogosto dobiti v kakem kotu, ko je z delavskimi zastopniki kot zastopnik podjetnikov v najboljši slogi iskal najboljšo rešitev.

Naj ne mine dan, da ne bi storil dobrega dela, je pravilo takih ljudi kot je Avsenek. Ko je bil na višku svojih uspehov, je n. pr. v Beogradu bilo znano, da med revne slovenske študente razdeli redno vse, kar tam zasluži. Po Sloveniji si pogosto naletel na očeta ali mater, ki je povedala, da je za ta božič, to birmo ali drugo priložnost »gospod oljar« obkrel in obdaroval toliko in toliko revnih otrok.

V vojni in okupaciji mu je bilo ostalo v glavnem samaritansko delo. Hodil je za slovenskimi preseljenci in izgnanci tja v Srbijo, Bosno in Hrvatsko. Prenasal je denarna sredstva in drugo pomoč, od koderkoli jo je že pač mogel dobiti, in vzdrževal zveze med družinskimi člani. Reševal naloge, ki so bile za mnoge pretežke, je on opravil. Vedel je, da ga imajo Nemci na svoji poskrbijski listi. Nabral si je precej grehov, ko je vrgel marsikako cokljo pod kolesa njihovim osvajalnim akcijam po Sloveniji že pred vojno. Zato je tudi moral zapustiti Ljubljano, predno so jo okupirali Nemci. V Rimu je čakal na konec vojne, v gornji Italiji pa na preselitev v Ameriko.

Dasj je v Ameriki moral začeti s trdim in težkim delom, upamo, da mu sedaj ni nič žal, da je moral zapustiti Evropo. V novi domovini je mogel izkoristiti svoje poznanje jugoslovanskega gospodarstva, ko je dobil nalogo, da napiše pregled jugoslovanske kovinske industrije za Mid-European Studies Center v New Yorku. Takrat je bil tudi stalen prostovoljni delavec za nove slovenske priselence v uradu »Lige katoliških slovenskih Amerikančev«.

Zadnja leta se je z družino ustanovil v Clevelandu. Dela kot član uredništva Ameriške Demovine in uživa splošno spoštovanje vseh rojakov, ki ga količkaj poznajo. 75 let, tako upamo, preživlja v razmeroma dobrih in srečnih okoliščinah. Gospe Stefki, ki je lani prestala kar težko bolezen, se je zdravje vrnilo, hčere so že davno doštudirale in je Majda sedaj farmaceutka v St. Alexis bolnišnici, Marija je poročena in srečna mati dveh sinov, Stefka pa industrijska kemičarka. Z njimi in vsemi številnimi prijatelji želimo gospodu Ivanu dobrega in trdnega zdravja in vseh dobrot za zadovoljno življenje.

Dr. Miha Krck, ZDA

MSGR. DR. JANEZ JENKO

novogoriški ap. administrator

Sv. oče Pavel VI. je dne 20. aprila 1964 imenoval za apostolskega administratorja slovenskega dela goriške nadškofije v Jugoslaviji preč. msgr. Janeza Nepomuka Jenka, generalnega vikarja v Beogradu, in mu poveril vse oblasti, ki so lastne rezidenčialnim škofom, z izjemo onih svetih opravil, za katera je potrebno škofovsko dostojanstvo.

Novogoriška apostolska administratura je odvela dne 29. decembra 1963, s smrtno blagopokojnega msgr. Mihaela Torosa. Od tedaj dalje je vodil posle krajevnega ordinarija kapitularni vikar msgr. Andrej Simčič, župnik in dekan solkanski.

Msgr. Janez Nep. Jenko se je rodil dne 5. maja 1910 v župniji Mavčiče pri Kranju na Gorenjskem. Bogoslovje je študiral v Ljubljani in bil posvečen v duhovnika dne 5. julija 1934. Nato je študiral teologijo na ljubljanski bogoslovni fakulteti. Doktorat iz bogoslovnih ved je dosegel dne 17. marca 1939. Beograjski nadškof msgr. Josip Ujčić ga je povabil v Beograd, kjer je celih 17 let vršil odgovorno službo škofjskega konzultorja in generalnega vikarja pod nadškofoma msgr. Ujčićem in msgr. Bukatkom.

Msgr. Jenko se je vedno odlikoval kot kreposten duhovnik jasnih načel in nadvse zvest sodelavec svojih nadškofov. Bil je mož na široko razpredene dejavnosti in vzornega reda. Brž se je uveljavil kot dober pastorist, ki je v vsej globini doumel in mojrsko reševal še tako zamotane pastoralne in upravne probleme, pa tudi kot izvrsten vzgojitelj in katehet.

Vrsto let je odlično urejeval verski list »Blagovest«, kateremu je bil urednik pa tudi glavni delavec.

Msgr. Jenko je globoko izobražen. Naj tu omenimo samo, da govori več jezikov: slovensko, srbo-hrvaščino, nemščino, angleščino in tudi dovolj dobro italijanščino.

Kapitularni vikar msgr. Simčič je nemudoma poslal novemu nadpastirju čestitke in voščila vse duhovne črede in je zlasti poudaril željo, da bi čimprej prišel med svoje vernike. V posebni okrožnici je javil duhovnikom in vernikom novogoriške apostolske administrature visoko imenovanje in jih pozval, naj opravijo predpisane zahvalne pobožnosti in naj v znak veselja slovesno zvonijo ob dotočenem času prve tri dni.

Vsi goriški Slovenci izražamo msgr. Jenku iskrene čestitke, srčna voščila in radostno dobrodošlico v novogoriško ap. administraturo in mu zagotavljamo, da bomo Boga prosili, naj bogato blagoslovi njegovo vzvišeno poslanstvo na Primorskem.

DROBNE NOVICE

Dan, posvečen varnosti na cestah

Dne 25. aprila so po vsej Franciji pripravili »Dan brez incidentov« z namenom, da bi opozorili vozače na previdnost pri vožnji na cestah. V številnih pozivih, ki so jih naslovlili na vernike, opozarjajo francoski škofje vse pešce in avtomobiliste na težko dolžnost, da se držijo določil cestnega zakonika.

Ze to poletje bodo pošto prenašali zrakoplovi

Zdi se, da bo v najkrajšem času, morda že to poletje, uvedena v Italiji hitrejša poštna zveza in sicer z zrakoplovi. Vsi občutimo, kako neredno posluje italijanska pošta in kako velike zamude so zlasti pri časopisih. Ti morda ne bodo prišli še v pošte pri zračni pošti, vendar bo kljub temu njihovo dostavljanje hitrejšo, ker pošta preko vlakov ne bo več tako obremenjena. V načrtu je več zračnih zvez med največjimi italijanskimi mesti in sicer: Trst-Genova z vmesnimi postajami Benetke, Verona, Milan in Turin; Milan-Palermo z vmesnimi postajami Bologna, Florenca, Rim, Neapelj. Vzpostavljena bo tudi dnevna vožnja med Benetkami in Barijem s postajami v Anconi in Riminiju. Temu primerno bodo seveda tudi podražili poštne tarife, vendar nikoli ne toliko, kolikor stane sedaj zračna pošta.

Novi zakoni za sanitetno osebje v Italiji

Poslanska zbornica je odobrila nove zakone za sanitetno osebje v Italiji. S podpisom predsednika republike in z objavo v uradnem listu bo zakon tudi stopil v veljavo.

Po novem zakonu bodo zdravniki po bolnišnicah in drugih javnih ustanovah stopili v pokoj s 65 letom starosti, žensko osebje pa s 60 letom. Prav tako bodo po novem zakonu zdravniki že po dveh letih prakse v bolnišnici usposobljeni za javno delovanje, babice in asistentke pa po treh letih.

Za zmago slovenskega tabora

Slovinci, čez dober teden bomo šli na volišče. Bodimo enotni, bodimo združeni! Na žalost sta nastala med nami dva tabora: slovenski tabor in tabor prebežnikov v italijanske stranke. Vsi zavedni goriški in tržaški Slovenci smo bratsko združeni v slovenskem taboru, ki nastopa na skupni listi. Njen znak je LIPOVA VEJICA z dvojezičnim napisom SLOVENSKA SKUPNOST. Slovenska skupnost je naš politični dom. Glasujmo za svoje ljudi, za naš slovenski dom, ne za tiste, ki tlačnijo italijanski strankam. Če v deželni svet Slovenci ne bomo imeli lastnega na listi Slovenske skupnosti izvoljenega zastopstva, bodo rekli, da nas ni. Mi pa smo tu in hočemo živeti.

Slovenska skupnost se bori za pravice vseh Slovencev na Tržaškem, Goriškem, v Slovenski Benečiji, Kanalski dolini in Režiji. Bori se za naše delavce, kmete, obrtnike, trgovce, uradnike, za našega malega človeka. Kdor je za pravično ureditev jurskih pravic, bo glasoval za Slovensko skupnost. Kogar žulijo vojaške služnosti, bo iskal oporo pri Slovenski skupnosti. Komur je pri srcu slovensko šolstvo, bo glasoval za Slovensko skupnost. Kdor ljubi svoje otroke in misli na njihovo bodočnost, bo dal svoj glas Slovenski skupnosti. Kdor želi, da ne zamreta v nas vera in jezik naših očetov, bo glasoval proti brezbožnemu in protinarodnemu komunizmu za Slovensko skupnost!

Slovinci! Vzemimo svojo usodo v lastne roke. Ne bodimo hlapci neslovenskih strank. Bodimo Slovenci povsod, tudi na volišču! Pomnimo: naša lista je SLOVENSKA SKUPNOST.

Genocid, ali pozor pred »Independentisti«

Marchesichevo »Gibanje za neodvisnost« lovi tudi Slovence na limanice. Za Slovence celo izdaja »Enakopravnost«. To gibanje je čudna mešanica. Ko govori Slovincem, piše o genocidu. Gospod, ki je ta članek napisal — dobro vemo, kdo je — se je zmotil v bistveni stvari. Pravilno je ugotovil, da je genocid zamoritev naroda ali uničenje, ki ga izvršijo tako, da narodu vzamejo vse življenjske pogoje. Možen pa je tudi »samogenocid«, ki je podoben samomoru. Če se Slovenci zapišemo independentistom, ki pravijo, da so Tržačani, pa so Italijani, se vključimo v to neslo-

vensko gibanje in prostovoljno vdihujemo okužen zrak, ki počasi vodi do poitalijančenja. In to je samogenocid. S samogenocidom pa vendar ne moremo preprečiti genocida, ali ne? Kako si moremo na primer razlagati geslo tega gibanja, naj Italijani glasujejo za »Independentisti«, če nočejo, da se bo Trieste imenoval Trst? Ene vabijo s strašilom pred Italijani, druge s strašilom pred Slovenci. To vendar ni resno! Slovenci moramo biti združeni, za lastno predstavnost, za Slovensko skupnost!

Nobenega glasu za KD!

Tajnik krščanske demokracije v Trstu je izjavil, da se nova dežela Furlanija-Juljska krajina ne bo bavila z vprašanji slovenske manjšine. Postavlja se na strogo pravno stališče Statuta. Statut res nima podrobnih določil o zaščiti naše manjšine, splošno določilo pa ima! In kako more resen človek mimo tega? In kako se more Krščanska demokracija po vsem tem še potegovati za slovenske glasove? Na to Slovincem nasprotno izjavo naj pomislijo zlasti člani organizacije Neposrednih obdelovalcev (Coltivatori diretti), ki jih vabijo v DC. Kmetijska organizacija je eno, slovenske politične in narodnostne pravice pa drugo. Zaveden Slovenec bo glasoval za Slovensko skupnost!

za »Arte viva« v Trstu.

Torek: 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 18.00 Italijansčina po radiu: 44. lekcija. — 19.15 Pisani balončki, radijski tehnik za najmlajše. — 21.00 Pregled italijanske dramatičarje, pripravila Josip Tavčar in Jože Peterlin. XX. oddaja. — 21.40 Slovenski in jugoslovanski solisti. Tenorist Rajko Koritnik, pri klavirju Silva Hrašovec.

Sreda: 11.30 Reportaža o otvoritvi novega sedeža RAI-a Italijanske Radiotelevizije v Trstu. Reporter: Mitja Volčič. — 12.00 Fantazija motivov - Dežela Furlanija Juljska Krajina. — 12.30 Slovenske narodne pesmi. — 18.00 Novela in črtice: Vinko Beličič: »Solski izlet«. — 18.30 Nove plošče resne glasbe. — 19.00 Pevski zbori Juljske Benečije in Furlanije. Zbor »Antonio Illersberg« iz Trsta.

Četrtek: 11.15 »Kamen resnice«. Napisal Miha Remec. — 12.15 »Naš novi sedež«, pripravil Slavko Anđrič. — 18.00 Pomladanske pesmi tržaških avtorjev. — 18.30 Koncert pianiste Dubravke Tomšič. —

Radio Trst A

Teden od 3. do 9. maja 1964

Nedelja: 8.30 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu. — 9.30 Zbor Jakob Gallus-Petelin, ki ga vodi Franc Cigan. Koncert smo registrirali v Katoliškem domu v Gorici dne 5. aprila 1964. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »V skalnih gorah«. — 12.00 Slovenska nabožna pesem. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Odmevi tedna v naši deželi. — 14.30 Sedem dni v svetu. — 15.30 Radijska novela: Narte Velikonja: »Skrivnost«. — 18.30 Po družini in krožkih: (12) »Zbor in dramska skupina iz Doberdoba«, pripravil Saša Martelanc.

Ponedeljek: 12.15 Iz slovenske folklore: Lelja Rehar: »Na Stari gori zvon zvoni, od zdol mi gredo romarji«. — 18.00 Glasovi iz narave, pripravil Tone Penko. — 18.30 Iz cikla koncertov, ki jih je priredila zve-

MIHEC IN JAKEC O VOLITVAH

Mihec: Bernetičeva govori po shodih, da moramo voliti samo slovenske stranke. Ko sem to slišal, sem že hotel reči, da se še godijo čudeži na svetu. A glej smolo. Miho je dodala: Zato glasujte samo za Italijansko komunistično partijo. To mi ni šlo v glavo. Mislim, da se ji je zarezalo ali da nisem dobro slišal. Dobro sem napel ušesa. Ponovila je tisto, kar sem prvič slišal. In zdaj ne vem, če se meni meša ali če pri Bernetičevi ni kaj v redu. Če je Italijanska komunistična partija slovenska stranka, potem sem jaz morda Machiavelli in polenta bi morala biti isto kakor klobasa. Jakec, pomagaj iz te zadrege!

Jakec: »Vidiš, temu se učeno pravi asimilacija. Ko polento in klobaso poješ, se asimilirata, postaneta godlja. Komunisti mečejo Slovence v isti kotel z Italijani, da se tam asimilirajo. Iz vseh nastane Italijanska komunistična partija. V komunističnem kotlu se človeku skisajo tudi možgani. Potem ima belo za črno, polento za klobaso. Se zdaj še čudiš, če Bernetičeva pravi, da je Italijanska komunistična

partija slovenska stranka? Jaz ne. Jaz nisem šel v kotel in lahko še jasno mislim. Za mene je polenta polenta, klobasa pa klobasa. Za mene je Italijanska komunistična partija italijanska stranka in amen!»

Mihec: »Hvala Jakec. Zdjaj se mi je posvetilo. Ker sem Slovenec, bom volil slovensko. Glasoval bom za Slovensko skupnost. No, še nekaj mi povej. Zakaj hodijo komunisti po slovenskih gostilnah na Krasu in v Bregu in silijo gostilničarje, da morajo imeti do volitev na mizi italijanski list »Unità«?

Jakec: »Precej trdo butico imaš, Mihec, veš, pa ne zameri. Ali ti nisem govoril, da nas vabijo v komunistični kotel, kjer bi nas Slovence prekuhali v Italijane?»

Mihec: »Na shodu je Bernetičeva tudi rekla, da je na Krasu dosti svežega in zdravega zraka. Kaj pa to pomeni?»

Jakec: »To je najbrž domotožje po izgubljenem raj. E, bratec, v komunističnem kotlu je zatoho in vroče. Bernetičeva ve, da ljudje na Krasu ne bodo več dolgo komunisti. Če ne bodo več komunisti, bi želela, da bi prišli vsaj turisti. Ti besedi sta si vsaj nekoliko podobni.»

Mihec: »Nekdo je rekel, da je pri nas narobe svet. Italijanska komunistična par-

TELEGRAMI

MINISTRSKI PREDSEDNIK MORO je v Angliji na nekajdnevem obisku pri angleški vladi. Med Anglijo in Italijo trenutno ni kakih posebnih vprašanj, vendar so stiki med vodilnimi državniki vedno dobrodošli.

NA CIPRU so se znova vneli boji med Grki in Turki. Posebno hudi boji so na cesti med Nikozijo in Kirenijo. — Nekaj tisoč vojakov OZN pa stoji in gleda, kako se Ciprčani med seboj bojujejo. In vendar so ti vojaki tam, da bi vzdrževali mir in preprečevali boje. — Ciprski spor med Grki in Turki ogroža vse zapadno zavezništvo, kajti Turčija se resno pomišlja, ali naj še nadalje vztraja v taboru zapadnih demokracij, ki so jo sedaj v sporu za Ciper pustile na cedilu.

ZANZIBAR, mala republika na otoku pred vzhodno Afriko, se je združila s Tanganiko v eno zvezno državo. Pred nekaj meseci so v Zanzibaru doživeli državni udar, ki so ga po vsej verjetnosti začetniki kitajski agitatorji. Bali so se, da bo Zanzibar postal druga Kuba. Sedaj je te nevarnosti konec.

NA WUERTENBERSKEM, največji nemški zvezni državi, je pri nedeljskih volitvah občutno napredovala krščanska demokratska stranka, ki je dobila 46% glasov. Nekaj glasov je izgubila liberalna stranka, največ pa stranka nemških izseljencev, ki v novem parlamentu ne bo zastopana.

V BEOGRADU se je vršil kongres državnih sindikatov. Na njem so precej realistično pregledali stanje jugoslovanskega gospodarstva in ugotovili, da je precej porazno. Mnogo tovarn, posebno najbolj modernih, ne izkorišča vse svoje zmogljivosti. Plače delavcev so nizke. O kmetih pa niso povedali, da imajo še nižje dohodke kot delavci.

Nagrajeni filmi

V Valladolidu v Španiji so zaključili 9. teden verskega filma in filma, ki proslavlja človeške vrednote. Razdelili so tudi nagrade za najboljše filme te vrste. Zlato nagrado je dobil francoski film z naslovom: Smrt, kje je tvoja zmaga? Priznanje pa sta prejela dva dokumentarna filma: eden je bil ameriški z naslovom: Lili je na polju, drugi pa španski: Doba lju-bezni.

19.15 Sirimo obzorja: »Zgodovina Miramarskega gradu«, napisal Rado Bednarik. — 21.00 »Naši ljubi otroci«, komedija v treh dejanjih.

Petek: 11.45 Glasbeno potovanje po Evropi. — 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 18.00 Venec pravljic, pripovedk, legend (24) »Natančni hlapec«, pripravil Jurij Slama. — 18.30 Solisti Juljske Benečije in Furlanije. Organistka Lilian Capponi. — 19.15 Radijska univerza: Električna: (12) »Elementi in akumulatorji. — 20.30 Gospodarstvo in delo. Urednik Egidij Vršaj.

Sobota: 12.15 Potovanje po Italiji. — 15.00 »Volan«. Oddaja za avtomobiliste. — 15.30 »Utv«, drama v 4 dejanjih. — 17.20 Drugi Vatikanski koncil. Poročila in komentariji o Vesoljnem cerkvenem zboru. — 18.00 Poglavlja iz zgodovine slovenske književnosti: (22) »Prebujenje Koroške: Ožbalt Gutsman«. — 19.15 Družinski obzornik. Urednik Ivan Theuerschuh. — 20.45 Zbor »Vinko Vodopivec«, ki ga vodi Anton Nanut.

tija, ki pravi, da je za delavce, je baje strašno bogata. Slovenska skupnost pa je revna kot miš. Je to res?»

Jakec: »Res je, res. Tisti, ki se na to razumejo, pravijo, da je Togliattijeva partija največji kapital v Italiji. Toliko milijard ima, da kápoti sami ne vejo, koliko jih je. Ima na tisoče zadrug, kjer uslužbenci ne dobijo niti sindikalnih plač, samo da se grmadi kupček denarja. Potem ima terene, polno hiš in velikih trgovin v vsakem mestu in še od zunaj dobiva pomoč. Bavi se tudi s trgovino z vzhodni mi državami. Od nje ima mastne dobičke. Sicer pa, saj nimaš zavezanih oči, Mihec. Ali ne vidiš armade plačanih komunističnih agitatorjev? Ali ne veš, da imajo komunistični kápoti razkošne vile, kjer valjajo v obilju? In pri nas so samo za te volitive razmetali nad 150 milijonov lir. Po mestu in deželi se podijo kolone njihovih avtomobilov, ki agitirajo za komunistično partijo. Mihec, to niso mačje solze. Pa še pravijo, da so stranka proletarcev... Beži, no, beži... Ko bi nekateri naši ljudje le vedeli, komu verjamejo in zapujajo!»

Mihec: »Casopisi pišejo, da se veliki komunistični kolovodje, tisti iz Moskve in Pekinga, precej dajejo med seboj. Kaj

50-letnica monsignorja dr. Lojzeta Škerla

Pretekli teden se je srečal z Abrahamom msgr. dr. Lojze Škerl iz Trsta. Tiho, tiho je šla mimo ta obletnica, tako da smo zanjo zvedeli šele »post festum«, ko je bila že mimo. In vendar bi ne bilo prav, ko bi se v našem listu ne spomnili tega jubileja, ki ni važen samo za jubilanta, temveč tudi za vso našo slovensko skupnost v Italiji.

Msgr. Škerl je doma iz Sežane, kjer se je rodil dne 24. aprila 1914. Njegova družina je bila uboga, posebno še zato, ker je očec padel v prvi svetovni vojni in je mati ostala sama z dvema otrokoma. Toda kljub temu je pozneje pristala na to, da je njen sin Lojze šel v Gorico v šole. Tu je obiskoval gimnazijo v malem semenišču in se med sošolci kmalu uveljavil po svojem samozavestnem nastopu in umirjenosti. Predstojniki so imeli vanj vedno zaupanje in mu v zavodu zaupali razne službe.

Po končani gimnaziji je s pomočjo nadškofa Alojzija Fogarja šel v Rim, kjer so ga sprejeli v zavod Germanicum. V tem zavodu je preživel osem let in med tem časom pridno študiral na Gregorijani ter dokončal tri leta študija filozofije in nato pet let bogoslovja. Ob koncu je z uspehom položil izpit iz dogmatičnega bogoslovja in dosegel doktorat s tezo o sv. Savi, velikem srbskem verskem in cerkvenem voditelju.

Ko je doštudiral, so v Evropi divjali boji prve svetovne vojne, tako da se domov ni mogel. Ko se je pozneje vrnil v rodno škofijo, mu je nadškof msgr. Santin poveril najprej službo kanclerja na škofiji. Pozneje je bil imenovan za profesorja moralne teologije v tržaškem škofjskem semenišču in za kateheta na slov. učiteljskišči. Po smrti msgr. Kramariča je postal tudi član stolnega kapitlja pri cerkvi sv. Justa. Vse te službe opravlja še danes.

Toda poleg tega »uradnega« dela se je msgr. Škerl vedno rad posvečal tudi praktičnemu dušnemu pastirstvu in vedno rad pomagal, kjer je treba. Bil je tudi za kaplana v Rojanu. Menda ni slovenske fare ali cerkve na Tržaškem, kjer bi msgr. Škerl ne bil pridigal in spovedoval.

Vrhu tega strogo duhovniškega udejstvovanja najdemo msgr. Škerla vsa leta po

vojni v sredi kulturnega in javnega delovanja slovenskih katoličanov na Tržaškem. Bil je sourednik Tedna, dokler je ta izhajal, sedaj pomaga urejevati Mladiko. Pomagal je pri ustanovitvi Katoliškega glasa in je vsa leta njegov stalen in priznan sourednik ter član uredniškega odbora. Nekaj let je bil predsednik Duhovske zveze v Trstu, obenem je član odbora pri raznih družinah. Ljudje tostran in onstran meje ga pa posebno poznajo zato, ker pomaga pri urejevanju verske ure na tržaškem radiu. To delo opravlja z g. Zorkom že od vsega začetka teh oddaj. Tudi drugače ga je pogosto slišati na radiu, kjer zna vedno dosti lepega povedati.

Bog je Kraševcu Lojzetu Škerlu dal dokaj talentov, teh pa Lojze ni skrnil, temveč jih je postavil v službo Cerkve in svojega ljudstva. Zato mu ob prehodu v drugo polovico stoletja vsi iskreno čestitamo, hvaležni za vse, kar je do sedaj dobrega storil. Obenem želimo, da bi še nadalje stal trden kot kraška skala v delu za dušni in kulturni blagor našega ljudstva.

(r+r)

Hruščev zavrnil kitajska »voščila«

Ni bilo treba dolgo čakati, da se je Hruščev »zahvalil« za voščilo kitajskih voditeljev od njegovi sedemdesetletnici preko tajnika KPSZ Andropova. Ta je kitajsko brzojavko z voščili po »zdravju in dolgem življenju« označil kratkoma za hinavsko, ker je v popolnem nasprotju za dejanji kitajskih voditeljev. »Kako naj si drugače razlagamo ta »prisrčna voščila« — je dejal Andropov — če je pekinški »Ljudski dnevnik« isti dan objavil grobe napade na sovjetsko partijo in samega Hruščeva? Ali kitajski tisk ne odraža mnenja komunistične partije? To je nemogoče, ker vsi vemo, da »Ljudski dnevnik« objavlja, kar mu komunistični voditelji naročajo.»

Pri teh besedah je govornika prekinil sam Hruščev, ki je vzklilnil: »Četudi oni (kitajski voditelji) niso omenjenih klevet materialno napisali, so jih pa drugi napisali po njihovem naročilu.«

KOMUNISTI SE PEREJO

Nekateri ljudje našega jezika, ki hlapčujejo Italijanski komunistični partiji, se perejo v »Delu«. Na živce jim gre resnica, ki so jo izvedeli iz »Katoliškega glasa«. Komunisti so tako izgubili pojem za neodvisnost in svobodo, da si ne morejo predstavljati, da je Slovenska skupnost lahko samostojna. Toda vedo naj, da zavednim Slovincem pri Slovenski skupnosti ne ukazuje nihče: ne Togliatti, ne Slovincem sovražni Vidali, ne krščanska demokracija, ki bi se tudi rada zredila na račun slovenskih glasov, skratka, nihče. In še to: komunisti so nas res izdali, ko so sprejeli deželni statut, ki ne vsebuje določil o pravicah slovenske narodne manjšine. Brez njihovih glasov bi statut ne mogel biti sprejet. Vlada bi morala popustiti, če bi komunisti in socialisti vztrajali pri obljubi, ki so nam jo dali. In že zaradi tega noben zaveden Slovenec ne more glasovati za Italijansko komunistično partijo ali Italijansko socialistično stranko. Glasoval bo samo za SLOVENSKO SKUPNOST.

NA SOCIALISTIČNI LISTI NE BO IZVOLJEN SLOVENEČ!

Na listi Italijanske socialistične stranke kandidira v Trstu in Gorici Slovenec Waltritsch. Popolnoma gotovo je, da ne bo izvoljen. Lista bo dobila verjetno enega svetovavca v Trstu in enega v Gorici. V Trstu je že določeno, da mora biti izvoljen strankin tajnik Pittoni. Govorili so, naj bi bil slovenski kandidat izvoljen v Gorici. Toda v nedeljo je glasilo PSI »Avanti« objavilo sliko goriškega tajnika PSI Semole s pozivi, naj mu dajo preferenčne glasove. Stranka je določila, da mora biti izvoljen. Čemu bi torej Slovenci glasovali za PSI? Slovenski glasovi za Italijansko socialistično stranko so izgubljeni, dvakrat izgubljeni! Prvič zato, ker je izgubljen vsak slovenski glas, oddan italijanski stranki, drugič pa zato, ker bosta z njimi izvoljena le italijanska kandidata. Zaveden Slovenec tega ne bo delal. Glasoval bo za SLOVENSKO SKUPNOST!

praviš k temu?»

Jakec: »Pravim, da je bil njihov ustanovitelj Marks velik prerok. V duhu je videl, kako se bodo med seboj klestili, pa jim je poskrbel za primerno orožje. Dal jim je za znak srp in klavir, ki ju zdaj Hruščev in Mao Tse Tung pridno vihtita eden proti drugemu. Ni še dolgo tega, ko ju je tudi Vidali vihtel proti Slovincem in Jugoslovanom.«

Mihec: »Ti, Jakec, nekateri pišejo, naj Slovenci volimo Italijansko socialistično stranko. Res ne vem, kaj si bodo še izmislili, samo da bi se slovenski glasovi razpršili med italijanske stranke. Kaj smo že res tako daleč, da se več ne zavedamo, da smo Slovenci? Kaj bi morali res glasovati za vse stranke, le za Slovensko skupnost ne?»

Jakec: »Ni še konec Slovencev v Italiji, ne. V nevarnosti pa smo, če bomo poslušali krive preroke. Ne vem, čemu bi Slovenci dajali svoje glasove Italijanski socialistični stranki, ko imamo Slovensko skupnost, okoli katere se zbiramo vsi v enotni slovenski tabor. Zadeva s socialisti je še bolj tragična, če pomisliš, da na listi Italijanske socialistične stranke ne bo smel biti izvoljen noben slovenski kandidat ne v Trstu, ne v Gorici. Že vrabci na strehi

čivkajo o tem. Čemu bi torej Slovenci glasovali za izvolitev italijanskih kandidatov na socialistični listi? Sliko nekega slovenskega kandidata na listi te stranke objavljajo zato, ker vedo, da je po volitvah ne bodo več mogli. Zdjaj pa le služi za lov na kaline. E, tako je, Mihec. Le kdaj se bomo spametovali?»

Mihec: »Samo nekaj bi te še vprašal. Demokristjani pravijo, da dežela Furlanija-Juljska krajina ne bo imela nikakšnega opraveka s slovensko manjšino. Ali to drži?»

Jakec: »Po moje to ne more držati. Če omenjeni gospodje menijo zares, bi pač morali iti še enkrat v šolo, da bi se naučili brati. V posebnem statutu za novo deželo je rečeno, da se v deželi priznava enakost pravic in ravnanja vsem državljanom, naj pripadajo katerikoli jezikovni skupini, z zaščito njihovih jezikovnih ter etničnih značilnosti. To res ni mnogo, še od daleč ni dovolj, je pa le več kot nič. Kar tako nas ne bodo okrog prinesli. Zato pa bomo vsi volili Slovensko skupnost, ki bo ščitila naše pravice in poskrbela, da dežela bo imela opraveka s slovensko manjšino, kajne, Mihec?»

Mihec: »Da, tako je!«

(Nadaljevanje prihodnjic)

GORIŠKE NOVICE

Nadškofijski urad sporoča:

Sv. obredna kongregacija je dne 25. t. m. izdala odlok, s katerim spreminja dosedanj obrazec pri obhajilu vernikov v krajšega »Corpus Christi« - Telo Kristusovo, na katerega obhajane odgovori »Amen«.

Duhovniki so naprošeni, da vernikom to novo obliko dobro razložijo in jim pojasnijo, da ne gre pri teh besedah le za nekaj zunanjega, ampak za izpoved vere, spoštovanja, ljubezni in povezanosti s Kristusom v sv. Rešnjem Telesu ter spodbuda za krščansko življenje po božji volji.

Proslave ob prazniku osvoboditve

Letošnji 25. april, praznik osvoboditve, so v Italiji praznovali bolj slovesno kot prejšnja leta, kajti skupno s tem praznikom so praznovali tudi 20-letnico pričetka odpora proti nacifašizmu. V našem mestu sta bili ta dan dve pomembni manifestaciji, kateri so prisostvovala mestne oblasti in veliko prebivalstva. Na dvorišču sodne palače so najprej odkrili spominsko ploščo v spomin neštetim osebam, ki so bile v zadnji vojni in v dobi med obema vojnama v teh prostorih zaprte in so v zaporu tudi umrle. Po odkritju plošče je imel govor odvetnik dr. Sfiligoj, ki se je zahvalil županu in občinskemu odboru za namestitve plošče in se spomnil vseh, ki so zlasti med drugo svetovno vojno trpeli v goriških zaporih. Med njimi je bilo tudi zelo mnogo naših ljudi, ki so jih Nemci polovili in pozaprlji ob priliki svojih racij po deželi.

Naj omenimo še, da je bil slovenski občinski svetovavec dr. Avgust Sfiligoj tisti, ki je v občinskem svetu predlagal, naj besedilo na plošči zajame vse politične preganjance, ki so kadar koli bili tu zaprti, brez ozira na narodnost ali svetovno nazorsko ali politično pripadnost.

Sledilo je ob 10.30 odkritje spominske plošče na gradu, ob zidu, kjer so Nemci izvrševali smrtno obsodbe nad borci proti nacifašizmu in nad nedolžnimi talci slovenske in italijanske narodnosti. — »Od tega zidu,« pravi besedilo na plošči, »gre k nebu zadnji krik ustrujenih...«

Svečanosti je prisostvoval vojaški odred. Ob lepem številu ljudstva obeh narodnosti je goriški župan dr. Gallorotti v zbranih in ganljivih besedah proslavil ustrujene ter praznik zmage. Sledilo je čitanje zadnjih pismen nekaterih obsojenih na smrt iz raznih krajev Evrope.

Položenih je bilo tudi mnogo vencev na grobove padlih na goriškem pokopališču ter na spomenike v mestu in na podeželju.

V nedeljo 26. aprila ob devetih zvečer je skupina izurjenih igravcev iz Milana na povabilo goriškega županstva prikazala v dvorani telovadnice (Ginnastica) z recitacijami in skioptičnimi slikami nastanek fašizma, njegov nestrpni režim, pa vojno in njene grozote, s posebnim oziranjem na upiranje fašizmu od leta 1922 in na odporiško gibanje tekmovalce.

Brez zakrivanja so igravci prikazali tudi odgovornost visokih izobražencev, ki so brez premisleka hvalili fašistični režim in se mu brezpogojno in lahkomišljeno vda- jali ter častili Mussolinija kot izrednega genija, ne da bi pomislili na neznačajnost svojega ravnanja in na tragične posledice nespametnega režima.

»Striček Vanja«

na odru Kat. doma v Gorici

Preteklo nedeljo smo mogli v Gorici prisostvovati zelo zahtevni igri ruskega dramatika A. Čehova »Striček Vanja«. Zaigrali so jo na odru Katoliškega doma v Gorici člani gledališkega odsoka goriškega Slov. katol. prosvetnega društva v skrbni in do- gnani režiji g. Maksa Komaca.

Igra je vzeta iz ruskega podeželskega o- kolja ob koncu preteklega stoletja. Pisatelj igre je hotel ob liku strica Vanje prika- zati in analizirati več značajev in s finim sarkazmom osmešiti zlasti meščanski in inteligenčni krog tedanje ruske družbe. Skozi štiri dejanja se razvija drama, ki doseže svoj višek ob koncu tretjega de- janja. Stric Vanja doživi v sebi spoznanje, da se je gnil za nekoga, ki njegove zve- stobe in predanosti ni bil vreden in ki njegovega žrtvovanja ni znal ceniti. Vse dogajanje se zaključuje s spoznanjem, ki preveša strica Vanjo in njegovo nečakino Sonjo ter je tako tipično za mistično in religiozno rusko dušo: »Trpiva, dokler Bog hoče tako, plačilo naju bo osrečilo v več- nosti!«

Igravci in igravke so svoje vloge zelo

doživeto podali. Zlasti glavni trije nosivci drame: stric Vanja, profesor in zdravnik so znova dokazali, da jim je gledališka umetnost del njih duše in da so v resnici mojstri igrane besede. Vsi, ki so igri sle- dili, so bili ponosni, da so v naši slovenski skupnosti v Gorici rojaki, ki so v stanju na tako dovršen način spraviti na oder tako zahtevno gledališko ustvaritev.

Izrazili bi pa eno željo: naj bi v bodoče pred igro take vrste, kot je bila »Striček Vanja«, kdo v našem listu ali pa vsaj pred nastopom razložil ozadje, vsebino in nam- en igre, prikazal okvir, v kateri se igra razvija, označil dobo in nas seznanil z av- torjem dela. Na ta način bi gledavcem igra postala veliko bližja, ne bi je več smatrali za težko razumljivo in zlasti — napolnili bi dvorano do zadnjega kotička, kar take vrste igra in velika poštrevol- nost igravcev in igravk, ki so jo naštu- durali, brez dvoma tudi zaslužita.

Romanje ter izlet

Zveze dekliških krožkov

Kot pretekla leta je tudi letos priredila Zveza dekliških krožkov na god sv. Mar- ka svoje romanje in izlet. Romali smo k novi cerkvi fatimske Matere božje pri Por- togruaru. V krasnem svetišču ob Mariji- nih nogah smo bila zbrana dekleta iz Go- rice, Doberdoba, Standreža, Steverjana, Sovodenj in Gabrj. Lepo število nas je bilo in molitev in pesem sta odmevali po svetem prostoru med sv. mašo, ki jo je daroval nadškofijski asistent Dekliških krožkov msgr. dr. Franc Močnik.

Po končanem romarskem delu našega potovanja smo nadaljevale pot proti Ve- roni, kjer smo si ogledale največje mest- ne zanimivosti. Med potjo domov smo se ustavile še v Padovi v baziliki sv. Antona.

To je bilo veselja in petja, smeha in vri- ska! Res je lepo, če se zberejo skupaj de- kleta in preživijo v poštemem veselju tak dan, kot ga nam je nudilo to potovanje, saj nam je obogatilo dušo in razvedrilo vsega človeka.

Udeleženka

Nastop Olympije v Rovigu

Odbojgarsko moštvo kategorije Nara- ščajnik (Allievi), ki je zmagalo na dežel- nem prvenstvu CSI v Trstu, bo v nedeljo 3. maja tekmovalo na meddeželnem prvenstvu CSI v Rovigu. Odpotovali bodo vsi tisti igravci, ki so nastopili v Trstu. Od- hod bo verjetno z vlakom v soboto zvečer.

Seja občinskega sveta

V četrtek 23. aprila je goriški občinski svet odobril več postavk dnevnega reda upravnega značaja, posebno v pogledu jav- nih naprav. — Za preglednika obračuna preteklega poslovnega leta je bil imenovan tudi prof. Bratina.

Strela je udarila

v zvonik nove cerkve v Stražcah

V petek 24. aprila zjutraj se je nad Go- rico razbešnela huda nevihta z bliski in gromom. Grmelno je kot v najhujši poletni soparici in okoli pol sedmih je strašen grom prebudil iz spanja tudi najbolj za- spane. Strela je udarila v zvonik nove cerkve v Stražcah, ki še nima strelodova, zlomila križ in poškodovala nekatere ste- ne. Od silnega pritiska so popokale šipe na cerkvenih oknih. Zice električne nape- ljave so ostale prežgane in tudi vodovod- ne cevi so popustile. Farani nove župnije pravijo, da je samo čudež rešil njihovega župnika, ki je trenutek prej odložil elek- trični brivski aparat, s katerim se je bril. Nevihta je povzročila precejšnjo škodo tudi v drugih predelih pokrajine, zlasti v Romansu, kjer se je podrla streha neke hiše.

S 1. majem nove telefonske tarife

S 1. majem stopijo v veljavo nove tele- fonske tarife. Telefonske tarife so razde- ljene na sedem skupin, in sicer po številu naročnikov telefonskega omrežja v kraju od 200 tisoč do 500 tisoč naročnikov.

Državni prispevek

za kanalizacijo v Gorici

Minister za javna dela Pieraccini je spo- ročil, da je ministrstvo odobrilo Gorici 100 milijonov lir državnega prispevka za kanalizacijo na področju goriške občine. Pomoč je odobrena tudi za Ronke, Krmin, Starancan in druge občine na Goriškem.

Slovenski kandidati slovenskim volivcem!

Kandidati liste SLOVENSKA SKUPNOST vabijo slovenske volivce, naj po svoji vesti in zdravi pameti dobro premislijo, preden zapravijo svoj glas za tujo, neslovensko stvar.

Slovenski levničarji so razpustili svojo samostojno organizacijo in se brez vsa- kega jamstva porazdelili po italijanskih marksističnih strankah. Ne gre jim za slo- vensko, gre jim le za strankarske koristi.

Kdor se odpove samostojnosti, zapusti svobodno domačo tribuno in slovenski stvari ne more več pomagati.

Danes ne gre za tekmo med strankami, za komunizem ali socializem, ne gre za krščansko demokracijo. Za nas Slovence v Italiji gre za naš narodni obstanek.

Gre za to, da pošljemo svojega zastopnika v deželni zbor.

Volivci in volivke! Premislite dobro in 10. maja glasujte za edino slovensko listo, za listo z imenom SLOVENSKA SKUPNOST!

SLOVENSKI KANDIDATI NA GORIŠKEM

Štipendije dijakom kmetijskih šol

Pokrajinska uprava v Gorici je za šolsko leto 1963-64 razpisala 23 štipendij za dijake kmetijskih šol. Štipendije so sledeče: a) ena za 200 tisoč lir za dijaka kmetijske fakultete; b) dve po 130 tisoč lir za dva dijaka kmetijske tehnične šole; c) 17 šti- pendij za dijake nižjih kmetijskih stro- kovnih šol po 10 tisoč lir.

Obrazci za prošnje so na razpolago na kmetijskem uradu v Gorici Korzo Ita-

lia 55. Rok za predložitev prošnje zapade dne 16. maja.

Dve milijardi za cesto Villesse - Gorica

Ministrstvo za javna dela je odobrilo večjo vsoto denarja za javna dela v naši pokrajini. Med drugim so odobrili dve mi- lijardi lir za gradnjo ceste, ki naj bi vezala Villesse z Gorico, ter 260 milijonov lir za gradnjo novega mosta čez Nadžo pri Če- dadu.

TRŽAŠKE NOVICE

Nova ura in skorajšnji

Mladinski dom v Bazovici

Hvala Bogu! To je bila beseda, ki smo jo te dni pogostoma slišali iz ust naših dragih ljudi, ki so po dolgem času spet videli in slišali uro na zvoniku. Nekaj nam je manjkalo, zdelo se nam je, da je vedno veliki petek in podobno. Sedaj te praznote ni več. Vsakih 15 minut se nekaj zgane na zvoniku in vsa vas zve, koliko je ura. Treba hiteti na koriero, treba vstati, takoj k živini, ali pa — z vdihom zadovoljstva: še pol urice počitka, ni še sile, da zapu- stimo prijetno družbo v gostilni, na cesti. Upamo, da bodo mnogi dobri kristjani tu- di rekli sebi in drugim: Pohitimo, kmalu se prične služba božja! — saj je to prvi namen ure na zvoniku.

Tržaški občini smo izrekli našo zahvalo, da nas je razumela in nam dala novo elek- trično uro. Prejšnja je bila stara, počasna, grda. Popraviti se je ni dalo. Zato smo brez godrnjanja čakali, da nam občina postavi novo. — V naši farni kroniki beremo sle- deče:

»Dne 26. aprila 1858 je prva ura na stol- pu začela kazati z glasom ure, in sicer prvič je bila ob 4^h popoldne. Izdelal jo je urar (artifex horologii) Jurij Pirce iz Kro- pe na Gorenjskem. Njena vrednost znaša 500 f.«

Po tem poročilu lahko zračunamo star- ost prejšnje ure: 106 let. Zaslužila je u- pravičeno pokojnino. Nehvaležne roke so jo vrgle med staro šaro. — V naši kroniki bo pa odslej napisano:

»Dne 22. aprila 1964 je ob 18.45 prvič bila nova električna ura, ki jo je hvalevredno postavila tržaška občina v veliko zadošče- nje vsem faranom. Uro je izdelala tvrdka Melloncelli iz Sermide pri Mantovi. Izde- lava in postavitve je stala okrog 850.000 lir. Tržaški občini so vaščani zelo hvaležni, ker jim bo ura z visokih lin merila čas, spodbujala k molitvi, delu in počitku. Naj bi vsem govorila: čas je zlato, z njim si kupiš večno srečo ali pogubljenje.«

Komunisti glasovali proti sloven- skemu Mladinskemu domu v Bazovici

Pred sedmimi leti sem se odločil, da po- stavim v župniji Mladinski dom. Beseda sama jasno pove: mladini je treba nuditi lepe in zdrave prostore, kjer se bo zbirala, zabavala, učila, pripravljala na življenje. Vsaka župnija nujno potrebuje takega do- ma! Brez njega je župnija brez moči. Zato se povsod zanimajo in trudijo, da bi ga imeli.

Začel sem se gibati na vse strani. Po dolgoletnem iskanju se je končno odprla pot. Leta 1962 je bil objavljen državni za- kon (18. aprila 1962, št. 168), ki nudi po- moč župnijam pri gradnji nove župnijske cerkve, župnišča in župnijskih vzgojnih domov. Država dá župniji posojilo, s ka- terim je omogočena postavitev gorj imeno- vanih stavb. Župnija ima 35 let časa, da plača svoj dolg z dvomesecnimi obroki. Država pa pomaga s podporo, ki praktično reši župnijo plačevanja obresti. Da sme župnija priti do tega posojila, mora dobiti gotovega javnega garanta: ali občino ali pokrajino (provincio).

Posrečilo se mi je, da sem dobil zagoto- viło od ministrstva za javna dela, da bo naša župnija prva v škofiji deležna tega posojila, in sicer z vsoto deset milijonov lir. Za garancijo sem prosil Pokrajinsko upravo. Tudi tu je šlo srečno naprej. Dne 18. februarja tega leta je šlo pri Pokrajins- kem svetu na glasovanje, ali se dá napro- šena garancija bazoviški župniji. Na seji je bilo prisotnih 18 svetovavcev; 13 je gla- sovalo v prid slovenski župniji, eden se je glasovanja vzdiral (če se ne motim itali- janski liberalce), 4 svetovavci pa so gla- sovali proti slovenskemu mladinskemu do- mu, in ti svetovavci so štirje komunistič- ni svetovavci: gospod Gombacci (Gombáč), Colli, Bortolotti in Juraga. Stirim komu- nističnim svetovavcem je bilo na seji po- jasnjeno, da gre za slovensko stvar, za katero — tako trdijo vedno komunisti — se komunisti vedno potegujejo in jo branijo! Na to opombo niso dali nobenega odgovora, pač pa so glasovali proti.

Zadeva je bila vseeno srečno rešena in trdno upamo, da bomo ob začetku poletja začeli graditi naš Mladinski dom, kjer bo mladina imela trdno oporo in ljubečo roko skozi leta mladosti.

Bazovica, 27. aprila 1964,

ko sem prejel v roke kopijo odločbe pokrajinskega sveta.

Marijan Živec, župnik

Sv. Ivan

Cerkvena ura — Kongo — Pravoslavje

Pri nas se dogajajo zanimive reči. Preteklo nedeljo smo dobili novo uro v cerkveni zvonik. Prejšnja že dolgo ni več tekla. Zdaj je dala občina napraviti novo uro. Ta je na električni pogon in teče in bije vsake četrt ure. Ker je navada, da prihajajo taki darovi tik pred volitvami, je občina prav storila, da je po dolgih letih čakanja našla za uro primeren trenu- tek.

Znani tržaški misijonar g. Karel Kerše- van CM, ki deluje v bivšem belgijskem Kongu že 17 let, je imel v stari župnijski kino dvorani predavanje o misijonih v Kongu. Predavanje je spremljal krasen film. Isti film so videli tudi učenci in di- jakji, ki obiskujejo slovensko šolo pri Sv. Ivanu. — Gospodu misijonarju smo hval- ežni za obisk in mu želimo božjega bla- goslova in uspeha v misijonskem delu, h kateremu se vrača.

Eno nedeljo prej pa je Apostolstvo mo- litve sv. Cirila in Metoda priredilo v naši cerkvi vzhodni dan s sv. mašo v vzhod- nem obredu in staroslovenskem jeziku. Pri nas je delovalo to apostolstvo že pred prvo svetovno vojno. To pričata tudi kipa sv. bratov v glavnem oltarju. Slovesno vzhodno bogoslužje pa se pri nas še ni vr- šilo. Zato je bila to za nas prijetna novost. Nekateri so menili, da se daruje pravos- lavna maša, kakor na trgu Ponterosso. In so seveda prišli. Večina vernikov pa je bila poučena, da se tudi v katoliški Cer- kvi uporablja ta obred pri tistih vzhodnih kristjanih, ki priznavajo papeža za vrhov- nega poglavarja Cerkve ter ob posebnih prilikah. Tako imajo tudi katoliški duhov-

niki, ki so izvršili študije v rimskem za- vodu »Russicum«, pravico do tega obreda. P. S.

Izšel je novi zbornik

»Kraljestvo božje 1963«

Vzhodna liturgija, ki je dediščina tiste dobe, ko še ni bilo cerkvenega razkola, pomeni važen most med katoliško Cerkvijo in vzhodnimi ločenimi cerkvami, služi pa tudi kot dragocena vez med Slovani, saj nas spominja naših skupnih slovanskih apostolov, sv. Cirila in Metoda. Saj sta bila prav v tem obredu vzgojena solun- ska brata in so po tem obredu maševali veliki vzhodni učenci, ki so tudi naši veri očetje.

To poslanstvo vrši med nami zlasti Apo- stolstvo sv. Cirila in Metoda, katerega si je zamislil v obliki bratovščine pred več kot sto leti škof Slomšek, ki je med na- šim narodom spet obudil zanimanje za delo sv. bratov. Zato slovenskim vernikom toplo priporočamo novo številko vzhod- nega zbornika »Kraljestvo božje 1963«, ki je v celoti posvečena 1100 letnici prihoda solunskih bratov na Moravsko. Udje Apo- stolstva sv. Cirila in Metoda pa dobijo to knjigo kot svojo redno letno publika- cijo, ki jih obvešča o vseh glavnih pro- blemih gibanja za zedinjenje. Sicer pa zasluži, da pride v roko slehernega našega človeka. Dobi se po naših knjigarnah ter pri naših dušnih pastirjih.

Novi sedež tržaškega radia

Nova palača, ki so jo zgradili za tržaški radio, je končana. Sedaj se vanjo vselju- jejo radijski uradi. Slovesno jo bodo od- prli v sredo 6. maja.

Novi sedež je moderna, nalašč za radio zgrajena palača in bo veliko bolj funkcion- alna kot je bila dosedanja. Tako bo trža- ška radijska postaja mogla še veliko bolj služiti svojemu namenu.

Ko čestitamo ital. radijski družbi za no- vo pridobitev in se ji zahvaljujemo za vse, kar je od sedaj storila tudi za slovenske poslušavce, izražamo željo, da bi slovenski poslušavci bili deležni nove pridobitve v enaki meri kot italijanski. — Poročilo o otvoritvi prinesemo v »Katoliškem glasu«, ki bo izšel 14. maja.

Na Vnebohod - 7. maja
bo v TREBČAH
ob 4. uri popoldne

PROCESIJA S KIPOM MATERE BOŽJE

Natečaj RAI-a za slovenska dramska dela

V ponedeljek 20. t. m. ob 19. uri je rav- natelj tržaškega sedeža RAI-a, dr. inž. Guido Candussi, umestil komisijo natečaja Italijanske Radiotelevizije za izvorna ra- dijska dramska dela v slovenskem jeziku. Komisija, kateri predseduje poverjeni pro- fesor za slovenščino na padovanski uni- verziji prof. Martin Jevnikar, in jo sestav- ljajo prof. Jože Peterlin, msgr. dr. Lojze Škerl, prof. dr. Josip Tavčar ter dr. Zorko Harej, je ugotovila razveseljiv odziv na natečaj in je določila postopek za oceno 19 del, ki tekmujejo za razpisane nagrade.

OBVESTILA

PREDAVANJE. V sredo 6. maja ob 20.30 zvečer bo v mali dvorani Katoliškega do- ma v Gorici sestanek, na katerem bo go- voril goriški nadškof msgr. Pangrazio o temi: *Katolican in važni problemi današ- njega časa.* — Vabljeni vsi, ki vam je mar rast božjega kraljestva na zemlji! Zlasti pa naj ne bi manjkali naši izobraženci, a- kademiki ter prosvetni in organizacijski delavci.

DNE 1. MAJA bo v avli občinske skup- ščine v Novi Gorici otvoritev razstave, ki jo je pripravil umetnik Cvjetko Vendramin. Razstava bo odprta do 10. maja.

Listnica uredništva

Ker bo prihodnji četrtek praznik Go- spodovega vnebohoda, bo naš list izšel že dan prej, to je v sredo 6. maja. — Prosimo zato vse dopisnike, sodelavce in oglaš- vavce v listu, da nam svoje prispevke pošljejo najkasneje do torka 5. maja o- poldne.

DAROVI

Za Zavod sv. Družine: N. N. 5.000; N. N. Gorica 2.000 lir. — *Blagim dobrotnikom srčna hvala in tisočeri »Bog povrni!«*

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 30, osmrtnice L 50, več 79% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici